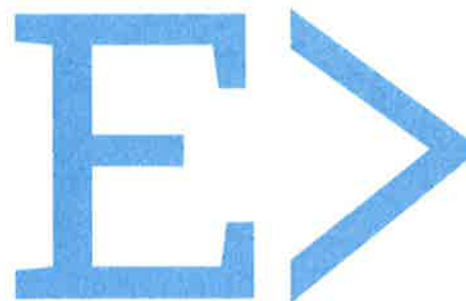

LAUSUNTO

2.4.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi OKM
15/010/2015

Erityisalojen Toimihenkilöliitto ERTO ry lausuu hallituksen esitysluonnoksesta varhaiskasvatuslaiksi kelpoisuusvaatimusten osalta seuraavaa:

Nykytila

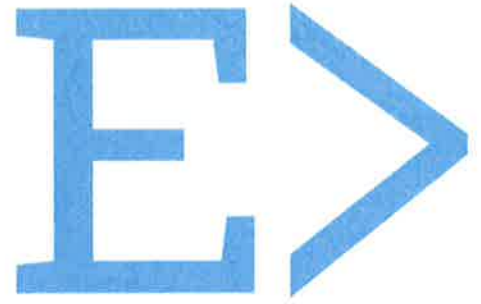
Voimassa olevan lain hallituksen esityksen (HE 226/2004) , ministeriön kelpoisuuksia koskevan julkaisun 2007:18 ja varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksen (OKM059:00/2012) mukaan on selvää, että viittomakielisen ohjauksen perustutkinnon suorittaneiden tutkinto on laissa tarkoitettu ”muu vastaava tutkinto”.

ERTO haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että HE 226/2007 yksityiskohtaisten perustelujen mukaan

”Ehdotetun lain mukaan kelpoisuusvaatimuksena lähihoitajan tehtäviin sosiaalihuollontehtävissä olisi tehtävään soveltuva sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, jonka tutkintonimike on lähihoitaja, tai muu vastaava tutkinto. Tehtävistä riippuen kelpoisuusvaatimukset täyttävä tutkinto lastensuojelun, lasten päivähoidon sekä perhetyön tehtävissä olisi ...
viittomakielisen ohjaajan tutkinto.”

Edelleen haluamme kiinnittää huomiota ministeriön kelpoisuuksia käsittelevän oppaan (julkaisu 2007:18) kirjaukseen lähihoitajan kelpoisuuskohdassa (s. 25):

”Sosiaalihuollon kelpoisuuslaissa tarkoitetun muun vastaavan tutkinnon tulee vastata laajuudeltaan lähihoitajan tutkintoa. Ammattitutkinnot eivät tuo lähihoitajan kelpoisuutta. Tehtäviin soveltuva tutkinto voi olla tehtävistä riippuen ***esimerkiksi viittomakielisen ohjauksen perustutkinto (viittomakielen ohjaaja)*** ... Nämä tutkinnon vastaavat laajuudeltaan ja osin sisällöltään lähihoitajan tutkintoa. niiden soveltuvuus sosiaalihuollon tehtäviin arvioidaan tapauksittain tehtävän vaatimuksen mukaan.”

Lausunnon kohteena oleva esitys

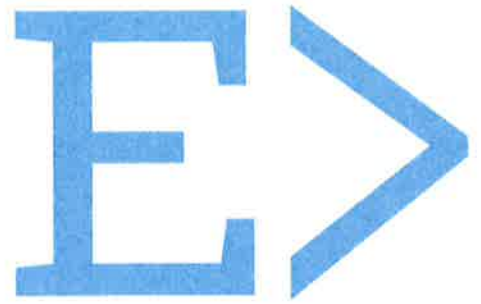
Luonnoksessa hallituksen esitykseksi pykälän 33 § yksityiskohtaiset perustelut eivät vastaa vallitsevaa oikeustilaa. Perusteluja voi hyvin tulkita niin, että niillä pyritään tiukentamaan nykyisen käytännön tulkinnan mukaisia kelpoisuusvaatimuksia viittomakielen ohjaajien osalta. Lisäksi yksityiskohtaisissa perusteluissa on vakava virhe. Viittomakielen ohjaajien osalta tulee huomioida erityisesti seuraava kirjaus:

”...Lapsi- ja perhetyön perustutkinto olisi muun pykälän tarkoittama vastaava perustutkinto. Muiden perustutkintojen antamaan kelpoisuuteen varhaiskasvatuksessa on suhtauduttu pidättyväisesti. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön oppaassa Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla on tuotu esiin, että *viittomakielen ohjauksen perustutkinto voisi tulla kyseeseen soveltuvana tutkintona, jos viittomakielen taitoa tarvittaisiin päiväkodissa olevien viittomakielisten lasten vuoksi.*”

Perustelujen kirjaus ei vastaa sanatarkasti STM:n oppaan kirjausta. Oppaassa todetaan myös ”Viittomakielen ohjaajan tutkinnon suorittanut henkilö on soveltuva lähihoitajan koulutusta edellyttäviin tehtäviin **esimerkiksi** päiväkodissa, jossa on kuulovammaisia lapsia.” Kirjaus ei rajaa kelpoisuutta päiväkoteihin, joissa on viittomakielisiä tai edes kuulovammaisia lapsia. Kuulovammainen lapsi ei ole aina viittomakielinen.

Nykytilanteessa viittomakielen ohjaajan kelpoisuutta ei ole rajattu tilanteeseen, jossa päiväkodissa on viittomakielisiä lapsia. Lausunnon kohteena olevan hallituksen esityksen luonnos tekee yksityiskohtaisissa perusteluissa klassisen ja vakavan virheen. Viittomakielen ohjaajien koulutus antaa valmiudet tukea lapsia laajasti eri kommunikaatioon liittyvissä ongelmissa. Lapsen tarve saada tukea kommunikaatiossa voi ilmetä fyysisen, kognitiivisen, emotionaalisen, sosiaalisen tai muun vastaavan kehityksen ja oppimisen osa-alueella. Viittomakielen ohjaajien koulutus antaa valmiudet kaikissa näissä tilanteissa tukea lapsen kehittymistä ja osallistumismahdollisuuksia. Viittomakielen ohjaajien työ ja osaaminen ei siis rajoitu pelkästään viittomakieliseen ohjaukseen, vaan kyse on laaja-alaisesta kommunikaatio-ongelmiin perehtyneestä ammattikunnasta.

Viittomakielen ohjaajan työn laaja-alaisuus ja perustutkinnon nykyinen sisältö ilmenee hyvin **opetushallituksen lausuntopyynnöstä 9/421/2015**. Kyseisen lausuntopyynnön sisältönä on tarve muuttaa viittomakielen ohjauksen perustutkinnon nimeä ja tutkintonimikettä. Syy muutosesitykseen on se, että ministeriö näkee tarpeelliseksi lisätä tutkinnon nimeen termin ”*kommunikaatioala*”. Ministeriö esittää kolmea nimikettä, joissa jokaisessa on em. kommunikaatioala. Nimike voisi olla esim. **kommunikaatio- ja viittomakielen ohjauksen perustutkinto**.

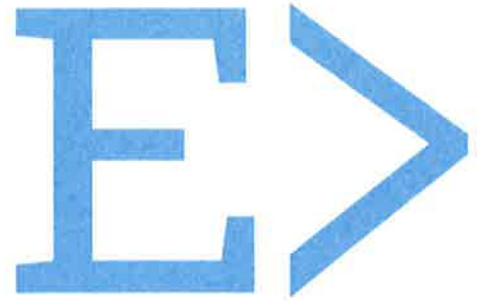

Perustuslaki

Viittomakielen ohjaajat ovat tällä hetkellä vähintäänkin tosiasiallisesti kelpoisia varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään. Lakia ei voida muuttaa niin, että tällä hetkellä palvelussuhteessa olevat tehtävään kelpoiset menettäisivät kelpoisuutensa. Lisäksi ei ole mahdollista, että mahdollisesti laittomissakin määräaikaissä palvelussuhteissa työskentelevät menettäisivät lakimuutoksella mahdollisuuden vakituiseen lastenhoitajan tehtävään.

Miksi viittomakielen ohjaajia?

Nykypäivän lapset tarvitsevat koko ajan enemmän tukea erilaisissa kommunikaatioon liittyvissä haasteissa. Viittomakielisen ohjauksen perustutkinto on ainoa ammatillinen perustutkinto, joka antaa laaja-alaisen osaamisen lasten tukemiseen näissä ongelmissa. Lasten syrjäytymisen estämiseksi on välttämätöntä varmistaa, että viittomakielen ohjaaja voidaan tulevaisuudessakin palkata lastenhoitajiksi kelpoisuusehdot täyttyen.

Lausunnon keskeinen sisältö:

Esitys tosiasiallisesti rajaisi perustuslain vastaisesti viittomakielen ohjaajien kelpoisuutta lastenhoitajaksi (33 §). Esitys myös vaarantaisi lasten mahdollisuudet saada koulutettua tukea kommunikaatio-ongelmiin.

Esityksessä on sivuutettu se, että viittomakielen ohjaajien kelpoisuus ja työ on laaja-alaista kommunikaatio-ongelmissa auttamista. Tehtävän laaja-alaisuus ilmenee mm. opetushallituksen lausuntopyynnöstä 26.2.2015 (9/421/2015), jossa viittomakielisen ohjauksen perustutkinnon tutkintonimikkeeseen esitetään lisättäväksi sanaa ”kommunikaatioala”. Syy muutokseen on se, että tutkinto ei rajoitu vain viittomakieleen, vaan tutkinto on laaja-alaisesti kommunikaatio-ongelmiin erikoistuva tutkinto.

Esityksen 33 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa viittomakielen ohjaajan kelpoisuus on rajattu tilanteeseen, jossa päiväkodissa on viittomakielisiä lapsia. Rajausta ei vastaa viittomakielen ohjaajien koulutusta, nykyistä oikeustilaa tai käytäntöä eikä STM:n kelpoisuusoppaan kirjausta ja on omiaan vaarantamaan lasten asianmukaisen tuen kommunikaatio-ongelmissa. Rajausta ei huomioi viittomakielen ohjaajien tutkinnon ja osaamisen laaja-alaisuutta, vaan rajaa sitä vanhakantaisesti ja todellisuudelle vieraalla tavalla.

Esitämme ensisijaisesti, että 33 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavasti:

Viittomakielisen ohjauksen perustutkinto on laissa tarkoitettu ”muu vastaava perustutkinto”.

Esitämme toissijaisesti, että 33 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavasti:

Viittomakielisen ohjauksen perustutkinnon suorittanut viittomakielen ohjaaja on kelpoinen lähihoitajan koulutusta edellyttäviin tehtäviin esimerkiksi päiväkodissa, jossa on viittomakielisiä tai muita kommunikaatio-ongelmissa apua tarvitsevia lapsia.

ERITYISALOJEN TOIMIHENKILÖLIITTO ERTO RY

Juri Aaltonen
Puheenjohtaja

Teemu Miettinen
Talous- ja henkilöstöpäällikkö

